

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 135/04-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci prijatej sťažnosti T. V., bytom H., toho času v Ústave na výkon väzby L., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., Advokátska kancelária, T., pre namietané porušenie práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky v konaní Krajského súdu Trnava sp. zn. 3 Tpo 66/03 na neverejnom zasadnutí 10. júna 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd Trnava uznesením sp. zn. 3 Tpo 66/03 z 30. októbra 2003, pri ktorom bola nedôsledne preskúmaná sťažnosť T. V. proti uzneseniu o vzatí do väzby, p o r u š i l jeho právo podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 3 Tpo 66/03 z 30. októbra 2003 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Trnava je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania T. V. v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisíctristoštyridsať slovenských korún) jeho právnomu zástupcovi advokátovi JUDr. J. G., Advokátska kancelária, T.

4. Sťažnosti T. V. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 135/04-23 z 28. apríla 2004 prijal na ďalšie konanie sťažnosť T. V. (ďalej len „ústavná sťažnosť“ a „sťažovateľ“), ktorú podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu, v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní Krajského súdu Trnava (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 66/03, pričom vo zvyšnej časti ju odmietol.

Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že s písomnými dôvodmi sťažnosti, ktorú podal ako obvinený proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany sp. zn. Tpr 10/03 z 20. septembra 2003 (ďalej len „okresný súd“ a „uznesenie z 20. septembra 2003“) o jeho vzatí do väzby, sa krajský súd vôbec nezaoberal v uznesení sp. zn. 3 Tpo 66/03 z 30. októbra 2003 (ďalej len „uznesenie z 30. októbra 2003“ alebo „napadnuté uznesenie“), ktorým jeho sťažnosť proti vzatiu do väzby zamietol.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predovšetkým zdôraznil, že trestné stíhanie vedené proti nemu nie je vedené riadnym procesným postupom, lebo sa opiera o nezákonné zaobstaranie dôkazov (domová prehliadka, ktorou boli dôkazy proti nemu zaobstarané, bola uskutočnená protizákonným aj protiústavným spôsobom); nezaobranie sa jeho argumentáciou zo strany krajského súdu pokladá za svojvôľu a postup celkom sa vymykajúci zákonnosti, resp. za postup, v ktorom absentuje zákonné a ústavne konformné odôvodnenie väzby aj v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy; ak odôvodnenie rozhodnutia o vzatí do väzby neobsahuje vysporiadanie sa s obranou sťažovateľa v jej základe poukazujúcim na

nezákonnosť, sú právne závery súdu porušením ústavného princípu zákazu ľubovôle v rozhodovaní.

Sťažovateľ ústavný súd tiež požiadal, aby rozhodol, že konaním krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 66/03 došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, aby zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie vo výške 150 000 Sk (za vytvorenie právnej neistoty a prezentáciu ľubovôle v rozhodovaní) a tiež náhradu trov konania za dva úkony právnej pomoci (á 4 534 Sk + 136 Sk.)

2. Krajský súd navrhol v podaní jeho podpredsedníčky z 18. mája 2004 ústavnú sťažnosť zamietnuť z viacerých dôvodov.

Poukázal predovšetkým na návrh prokurátora Okresnej prokuratúry v Piešťanoch (ďalej len „okresná prokuratúra“) na vzatie sťažovateľa do väzby; na dôvody uznesenia okresného súdu z 20. septembra 2003 pre vzatie sťažovateľa do väzby; na skutočnosť, že napadnutým uznesením sa krajský súd stotožnil s rozhodnutím súdu I. stupňa a jednoznačne konštatoval dôvodné podozrenie zo spáchania stíhaného trestného činu sťažovateľom na základe všetkých dovtedy vykonaných dôkazov a existenciu konkrétnych skutočností požadovaných ustanovením § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Na záver uviedol, že *„Ústavné právo podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky navrhovateľa T. V. porušené nebolo, nakoľko Krajský súd v Trnave dostatočne skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe a jeho rozhodnutie je založené na konkrétnych skutočnostiach aj keď sa vo svojom rozhodnutí podrobne nezaoberal argumentáciou obvineného uvedenou v podanej sťažnosti proti I. stupňovému rozhodnutiu.“*

3. Pretože obaja účastníci konania súhlasili s upustením od ústneho pojednávania v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a ústavný súd bol

tiež toho názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (s poukazom aj na listiny, ktoré si medzičasom zadovážil od sťažovateľa, okresného súdu a krajského súdu), rozhodol vo veci samej na neverejnom zasadnutí.

II.

Z podkladov, ktoré má ústavný súd k dispozícii, vyplývajú nasledujúce skutočnosti.

Uznesením vyšetrovateľa Okresného úradu justičnej polície Policajného zboru Piešťany z 19. septembra 2003 bolo podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie sťažovateľovi a J. B. pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin nedovolenej výroby a držby omamnej, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovanie s nimi podľa § 187 ods. 1 písm. b) a d) Trestného zákona preto, že

„dňa 18. 9. 2003 o 21.30 hod. v P., v suteréne obytného domu, od J. ..., boli vyšetrovateľovi vydané 3 ks skladačiek s obsahom neznámej látky, ktoré mala od T. V. a následne v byte na 6. poschodí tohto domu, ktorého majiteľkou je PaedDr. J. ... a ktorý byt prechodne užíva T. V. boli o 21.50 hod. dňa 18. 9. 2003 vyšetrovateľovi vydané od menovaného igelitový sáčok s hnedým práškom o hmotnosti asi 60 g, ktorý si zadovážil tohto dňa od zatiaľ nezistenej osoby, rozličné rolky papiera a alobalu so stopami po ohoreti, rôzne injekčné striekačky v počte 12 kusov, 2 ks tzv. skladačky so stopami hnedého prášku, kovová naberačka, polievková lyžica na ktorej sa nachádza biely prášok, digitálna váha, zrkadlo a telefónna karta so stopami po neznámej látke... bolo zistené, že... v igelitovom vrecku vydaného T. V. bolo 57,8 g heroínu s koncentráciou 6,3 % hmotnostných, pričom išlo o 3,64 g čistej látky diacetylmorfínu čo predstavuje 360 - 364 priemerných dávok heroínu, na papierových skladačkách a kovovej naberačke bola zistená prítomnosť heroínu a na digitálnej váhe stopy heroínu a kokáinu, heroín (diacetylmorfín) je v zmysle Zákona č. 139/1998 Z. z. zaradený do 1. skupiny omamných látok. T. V. sa tohto konania dopustil aj napriek tomu, že rozsudkom OS Piešťany 2 T 6/99, ktorý nadobudol právoplatnosť 6. 6. 2003 bol za takýto čin právoplatne odsúdený“.

Prokurátor okresnej prokuratúry podal okresnému súdu 19. septembra 2003 návrh na vzatie zadržaného sťažovateľa do väzby s poukazom najmä na stíhaný skutok, skutočnosť, že v minulosti bol 3-krát súdne trestaný, pričom „... *Vyššie uvedené skutočnosti dostatočne odôvodňujú obavu, že obvinený by v prípade ponechania na slobode aj naďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti súvisiacej s obchodom s omamnými látkami a zadovažoval si tak zdroj príjmov...*“. Sťažovateľ bol podľa návrhu zadržaný vyšetrovateľom podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku 19. septembra 2003 o 01.40 h a zadržaniu predchádzalo jeho predvedenie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov 18. septembra 2003 o 21.50 h.

Sudkyňa okresného súdu po výsluchu sťažovateľa 20. septembra 2003 (odmietol vypovedať) ho v ten istý deň vzala uznesením do väzby podľa § 68 ods. 1 z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom táto sa započítava počnúc dňom 18. septembra 2003 od 21.50 h (keď bola obmedzená jeho osobná sloboda). V odôvodnení uznesenia poukázala najmä na stíhaný skutok, to, že sa predmetnej trestnej činnosti dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia (vec okresného súdu sp. zn. 2 T 6/99) a na preukázanosť dôvodov väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ po vyhlásení uznesenia o vzatí do väzby a poučení o možnosti podať proti nemu sťažnosť, túto podal. Písomne ju odôvodnil neskôr prostredníctvom svojho obhajcu.

V podaní z 22. septembra 2003 („*Odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu v Piešťanoch č. k. Tpr 10/03 zo dňa 20. 9. 2003*“; okresnému súdu doručené nasledujúci deň) uviedol napríklad, že: „*Vznesenie obvinenia obvinenému... je nezákonné, nemá potrebné zákonné atribúty, pretože v ňom chýba popis subjektívnej stránky konania obvineného resp. oboch obvinených uvedených v uznesení... nie je však z popisu skutku vôbec jasné konanie toho-ktorého z obvinených, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k vzatiu obvineného do väzby a nie je ani jasné akým spôsobom je pokrytá zavinením obvineného resp. oboch obvinených právna kvalifikácia trestného činu, z ktorého boli*

obvinení napadnutým uznesením (právna kvalifikácia a popis skutku spolu nekorešponujú). Z týchto dôvodov, keďže sa v uznesení o vznesení obvinenia len všeobecne a nekonkrétne odkazuje na naplnenie skutkovej podstaty trestného činu označeného v uznesení vyšetrovateľa, je dôvod na jeho zrušenie, resp. pri rozhodovaní o väzbe, k vyvodeniu záveru, že je nezákonné...“

Na podporu argumentácie je k podaniu pripojené aj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 582/99 z 24. februára 2000, ktorého právna veta znie: *„Ide-li o úmyslný trestný čin, v záznamu o sdělení obvinění musí být uvedena i subjektivní stránka trestného činu, tedy zavinění. Ignoroval-li vyšetřovatel Policie ČR ve sdělení obvinění subjektivní stránku trestného činu, potom toto sdělení postrádá podstatnou náležitost a nelze je považovat za zákonné sdělení obvinění podle § 160 ods. 1 trestního řádu. Za tohoto stavu věci byl tehdy stěžovatel vzat do vazby v rozporu s ustanovením § 68 trestního řádu, podle kterého vzít do vazby lze toliko osobu, které bylo sděleno obvinění (§ 160). Právě sdělením obvinění podle ustanovení § 160 trestního řádu je realizována zásada řádného zákonného procesu uvedená v čl. 8 Listiny, takže pokud toto sdělení v projednávané věci nemělo zákonný podklad, došlo i napadenými rozhodnutími obecných soudů k porušení citovaného čl. 8 odst. 2 Listiny.“*

V podaní zo 14. októbra 2003 (*„Právne stanovisko nadväzujúce na sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu v Piešťanoch č. k. Tpr 10/03 zo dňa 20. 9. 2003“*; krajskému súdu doručené 20. októbra 2003) sťažovateľ okrem iného uviedol: *„... Po preskúmaní vyšetrovacieho spisu som zistil aj ďalšie ešte závažnejšie nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku poukazujú na nezákonnosť zásahu do mojej osobnej slobody... Trestné stíhanie proti mne nie je vedené riadnym procesným postupom, lebo samotné trestné stíhanie sa opiera o nezákonné zaobstaranie dôkazov, keď vykonaná domová prehliadka, ktorou boli dôkazy proti mne zaobstarané, bola uskutočnená protizákonným aj protiústavným postupom - ako bolo už konštatované napr. rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky pod sp. zn. III. ÚS 287/96... Takýto protiústavný postup mal viesť preto Okresný súd v Piešťanoch k tomu, aby ma do väzby nebral... Ja som nesúhlasil s prehliadkou bytu, ktorý som mal prenajatý, prehliadka sa vykonala proti mojej vôli, ktorú som jasne prezentoval... Domová*

prehliadka je prípustná len pre účely trestného konania, a to na písomný odôvodnený príkaz sudcu... Policajný orgán s vyšetrovateľom sa opierajú pri ospravedlňovaní svojho zásahu práve o súhlas vlastníčky bytu k prehliadke bytu. Toto však nemôže obstať, pretože mi byt prenajala a zákon chráni aj osobnú slobodu nájomcu o čom v judikatúre súdov niet sporu... V mojom prípade teda nebol dôkaz proti mne získaný zákonným spôsobom a nemôže slúžiť preto ani ako dôkaz v trestnom konaní (§ 89 ods. 2 Tr. por., R 57/2002)... Dovoľujem si požiadať o vyhovenie mojej žiadosti.“

Krajský súd napadnutým uznesením z 30. októbra 2003 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol.

V odôvodnení tohto uznesenia v prvom odseku stručne konštatoval vzatie sťažovateľa do väzby uznesením okresného súdu a podstatu jeho odôvodnenia, pričom ďalej pokračoval:

„Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť obvinený T. V.

Krajský súd podľa § 147 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému môže sťažovateľ podať sťažnosť, a konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná.

Je nesporné, že T. V. bol odsúdený pre trestný čin podľa § 187 ods. 1 Tr. zák. a iné na trest odňatia slobody v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu 3 (troch) rokov. Znova je však stíhaný pre ten istý trestný čin a dopustil sa ho v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia. Pokračoval teda v páchaní špeciálnej trestnej činnosti, pričom momentálne reálne hrozí, že by v nej pokračoval i po prepustení z väzby na slobodu. Väzobný dôvod v zmysle § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. je daný, preto je rozhodnutie súdu I. stupňa správne.

Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, krajský súd ako odvolací súd sťažnosť obvineného T. V. ako nedôvodné zamietol.“

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (pozri napr. nálezy vo veciach sp. zn. III. ÚS 7/00 a III. ÚS 255/03).

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd sa v napadnutom uznesení vôbec nezaoberal písomnými dôvodmi jeho sťažnosti, ktorú podal proti uzneseniu okresného súdu z 20. septembra 2003 o vzatí do väzby.

Predmetom posúdenia ústavného súdu by preto mala byť v podstate otázka, či krajský súd pri preskúmaní a rozhodnutí o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby (jeho podania z 22. septembra a 14. októbra 2003) postupoval v súlade s požiadavkami kladenými na „rozhodovanie o zákonnosti väzby“, to znamená, či rešpektoval sťažovateľom nastolené „právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd... rozhodol o zákonnosti väzby“.

3. 1. Právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby - ako súčasť práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy – ústavný súd vyvodil už vo svojej predošlej judikatúre (pozri napr. vyššie uvedené nálezy), odvolávajúc sa pritom najmä na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „ESLP“ a „dohovor“).

V náleze sp. zn. III. ÚS 38/01 okrem iného uviedol, že „obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou...“ V náleze sp. zn. III. ÚS 79/02 zase zdôraznil, že v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú potrebné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru, pričom požiadavka preskúmania hmotných podmienok znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť, s poukazom na kritériá právne, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú.

Medzi požiadavky preskúmania zákonnosti väzby a rozhodnutia o nej v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru patria tiež:

- účinná kontrola zákonnosti väzby (rozsudok ESLP z 10. októbra 2000 vo veci *Grauzinis v. Litva*, No. 37 975/97),

- podstatné opatrenie, ktoré zabezpečí jedincovi procesnú spravodlivosť („substantial measure of procedural justice“; rozsudok ESLP z 20. júna 2002 vo veci *Al-Nashif and others v. Bulharsko*, No. 50963/99),

- vzhľadom na dramatický vplyv pozbavenia slobody na základné práva jedinca konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí v zásade spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP z 13. februára 2001 vo

veci Garcia Alva v. Nemecko, No. 23541/94), pričom princíp spravodlivosti („fairness“) v zmysle posledne označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody (rozhodnutie ESLP o prijateľnosti sťažnosti z 26. februára 2002 vo veci Bufferne v. Francúzsko, No. 54367/00),

- primeraná súdna odpoveď („adequate judicial response“; rozsudok ESLP z 10. októbra 2000 vo veci Grauslys v. Litva, No. 36743/97).

3. 2. Právo na preskúmanie zákonnosti väzby súdom sa neuplatňuje len v priebehu väzby, ale aj pri počiatočnom vzatí do väzby súdom.

Aj podľa judikatúry ESLP, keď proces pozbavenia osobnej slobody v zmysle čl. 5 ods. 3 dohovoru kulminuje rozhodnutím súdu, ktoré nariaďuje alebo potvrdzuje pozbavenie osobnej slobody, súdna kontrola zákonnosti vyžadovaná čl. 5 ods. 4 dohovoru je inkorporovaná už v tomto počiatočnom súdnom rozhodnutí (napr. rozsudok ESLP De Wilde, Ooms and Versyp z 18. júna 1971, Séria A, No. 12, § 76).

Keď teda krajský súd konal a rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa proti počiatočnému uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby, na konanie a rozhodovanie krajského súdu sa potom tiež vzťahovali tie požiadavky preskúmania zákonnosti väzby, ktoré vyplývajú z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (interpretovaného v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru).

4. 1. Podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 68 ods.1 Trestného poriadku vziať do väzby možno len osobu, proti ktorej bolo vznesené obvinenie (§ 163). Rozhodnutie o väzbe sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca.

Podľa § 74 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe... je prípustná sťažnosť; ...

Podľa § 134 ods. 2 Trestného poriadku treba v odôvodnení uznesenia, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, najmä uviesť skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na podklade ktorých posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

Podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým môže sťažovateľ podať sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu.

Podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený...

Podľa § 163 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať opis vyšetrovaného skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona, a dôvody, pre aké je obvinený stíhaný.

4. 2. Sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu napadol vzatie do väzby v podstate z dvoch právne relevantných dôvodov: a) nezákonnosť vzneseného obvinenia a b) nezákonnosť vykonanej domovej prehliadky, a preto aj dôkazov zadovážených proti nemu.

Hoci krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia tvrdí, že si splnil svoju povinnosť podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku, vôbec neuvádza argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby a zákonite potom ani spôsob, akým sa s touto argumentáciou vyrovnal.

Obrana krajského súdu v jeho podaní adresovanom ústavnému súdu z 18. mája 2004 v tom smere, že *„dostatočne skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe“* je neakceptovateľná, pretože odôvodnenie napadnutého uznesenia je z hľadiska § 134 ods. 2 Trestného poriadku nepreskúmateľné (problematické je navyše aj z hľadiska princípu prezumpcie neviny). Spôsob preskúmania sťažnosti musí totiž súd rozhodujúci o sťažnosti (a teda aj o zákonnosti väzby) uviesť v odôvodnení svojho rozhodnutia. Ústavne akceptovateľný môže byť len vtedy, pokiaľ zodpovedá požiadavkám § 134 ods. 2 Trestného poriadku, ako aj vyššie uvedeným ústavným požiadavkám.

Keď sa súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší právo sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby, vyplývajúce z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Z vyššie uvedených dôvodov potom ústavný súd vyslovil, že krajský súd napadnutým uznesením, pri ktorom bola nedôsledne preskúmaná sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby, porušil jeho právo podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (bod 1 výroku nálezu.)

4. 3. Treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pôsobiacim mimo tejto sústavy.

Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach tohto prípadu ani neprislúchalo posudzovať, či sťažovateľ mal alebo nemal byť vzatý do väzby. Musel však, pokiaľ sa tak

stalo, zaujať stanovisko, či vzatie do väzby a konanie mu predchádzajúce spĺňali požiadavky ústavnosti (vrátane pozbavenia slobody spôsobom, ktorý ustanoví zákon, podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a rozhodnutia súdu, ktorého odôvodnenie musí mať požadovanú kvalitu, v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy).

5. Slovenská republika už niesla medzinárodnoprávnu zodpovednosť za porušenie práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napr. vo veci Savič v. Slovenská republika (No. 28409/95; pozri správu bývalej Európskej komisie pre ľudské práva z 20. mája 1998), ktorá bola následne dostatočne analyzovaná aj v rámci všeobecného súdnictva.

Označené porušenie spočívalo okrem iného v tom, že príslušný krajský súd, ktorý rozhodoval o sťažnosti proti zamietavému rozhodnutiu prvostupňového súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, vôbec nepoukázal na písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa a ani sa nezaoberal argumentáciou, ktorá bola v nej obsiahnutá.

Teraz prejednávaná vec sťažovateľa je analogická. Keďže krajský súd v napadnutom uznesení uvádza len skutočnosť podania sťažnosti, ktorú ďalej nerozvádza, vzniká klamný dojem, že sťažovateľ svoju sťažnosť neodôvodnil, a preto ani nie je potrebné sa s jeho konkrétnou argumentáciou vyrovnáť.

Ústavný súd v rámci svojej kontrolnej ústavnej právomoci vo vzťahu ku konaniu a rozhodovaniu všeobecných súdov o väzbe musí dbať aj na zásadu uvedenú v čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorej Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky, a preto aj z tohto dôvodu rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku nálezu.

6. Keďže ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, toto uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu), v ktorom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu a povinný o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí

do väzby znovu konať a rozhodnúť ústavne konformným spôsobom [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 2, ods. 3 písm. b) a ods. 6 zákona o ústavnom súde].

7. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ utrpel nemajetkovú ujmu z dôvodu právnej neistoty vyvolanej spôsobom rozhodnutia krajského súdu.

Hlavnou nápravou nemajetkovej ujmy sťažovateľa je výsledok konania ústavného súdu, to znamená vyslovenie porušenia práva, zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie.

Pretože samotné konanie a rozhodnutie ústavného súdu sú primeranou a dostatočnou nápravou nemajetkovej ujmy sťažovateľa, nebolo vyhovené sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 150 000 Sk (bod 4 výroku nálezu).

8. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 9 340 Sk. Právny zástupca sťažovateľa uplatnil trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) za dva úkony právnych služieb vykonané v roku 2004 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom - 11. februára 2004 a písomné podanie vo veci samej - 1. marca 2004).

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Predmetom konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je ochrana základných ľudských práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Ústavný súd dospel k záveru, že uplatnená náhrada trov konania z hľadiska výšky trov právneho zastúpenia neodporuje platným právnym predpisom. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2004